

Artis Omnis

ČAS HRDINOV

ANTOLÓGIA SLOVENSKEJ FANTASY

Vydal: © Artis Omnis v edícii Margo
Kysucká cesta 9, 010 01 Žilina
www.artisomnis.sk

Redakčná a jazyková úprava:
Andrea Harmanová, Alexandra Pavelková
9. e-book publikácia, 1. e-book vydanie

Zostavili:
Martin Králik, Alexandra Pavelková

Autori:
© Juraj Červenák, Lucia Droppová, Marek Eliáš, Dušan D. Fabian,
Jozef Girovský, Lívia Hlavačková, Marja Holecyová, Soňa Lantajová,
Jaroslav Lupečka, Alexandra Pavelková, Martina Pilcerová,
Michal Spáda, Zuska Stožická, Rastislav Weber, 2012

Cover © Michal Ivan, 2012 (michalivan.net)
Typography: Artis Omnis

ISBN 978-80-89341-63-4

DOBRODRUŽSTVO FANTÁZIE

*Janík potichu kráča bez cesty, chodníka,
po jamách, po dolinkách, pomedzi suhlinu,
sto ráz potkne sa na peň, na dáku skalinu,
padne, chudák, zas vstane a ďalej pomyká,
sto ráz mu hustô krovie zastavuje nohu:
Buď ako buď, len pôjdem, poručeno Bohu.*

(Janko Král: Zakliata panna vo Váhu a divný Janko)

Hrdinovia sú zosobnením túžob autorov a čitateľov. Túžob viac vedieť a vidieť, túžob vyhrať nad zlom. Každá doba si vyžaduje svojich hrdinov a hrdinovia svojich čias boli vždy obľúbenou témou literatúry, slovenskú fantasy nevynímajúc.

Azda preto slovenská fantasy oplýva takým množstvom hrdinov a hrdiniek. Postáv aj autorov. Táto kniha si dala za úlohu predstaviť ich spoločne na jednom mieste – ostrieľanejších i tých, ktorí zahviezdili pomerne nedávno, tých, ktorí sú súčasťou našej histórie, aj tých, ktorí budujú históriu z našej súčasnosti.

Jedným z najstarších hrdinov je čiernokňažník **Rogan Juraja Červenáka**, ktorého príbehy čerpajú z mytológie našich predkov. Objavil sa v druhom čísle časopisu Fantázia v roku 1997, čiže už žije (a umiera) pätnásť rokov. Ak vám je z českého vydania známa poviedka *Vierozvestcovia* (ktorá otvára túto antológiu, a teda ju prvýkrát prinášame v slovenskej tlačenej verzii), viete, že autor sa s týmto hrdinom chcel už rozlúčiť. Keďže ale v práve tomto období dopĺňa pôvodnú trilógiu o ďalšie čiernokňažníkov dobrodružstvá, čitateľsky obľúbený Rogan mu zrejme ešte nejaký čas vydrží.

Druhou veľkou postavou našej fantasy je **Vimka Alexandry Pavelkovej**, spolueditorky tejto knihy. Vimkine príbehy voľne za-

sadené do slovanského prostredia podobne ako Roganove vyšli v rôznych podobách a jazykoch, ale po slovensky ich všetky nájdete v zbierke s názvom *Prísaha*. Odvtedy sa autorka venuje trochu inej fantasy, viac zviazanej s históriou. A tak *Herald*, ktorý je v Prísaha súčasťou Vimkinho sveta, v ďalších autorkiných textoch žije vlastným dlhým životom. Dôkazom toho je poviedka *Desiatka*, ktorá túto antológiu uzatvára.

Na Slovensku sa však nepíše iba klasická či historická fantasy. Za jedného z najlepších autorov modernejšieho subžánru – urban fantasy je považovaný **Dušan D. Fabian**. V príbehoch zombíka *Marvina* dokazuje, že mix mestskej fantasy s drsným humorom a hororovými prvkami dokáže byť veľmi zábavnou kombináciou.

Antológia slovenskej fantasy **Čas hrdinov** je logickým pokračovaním antológie slovenského hororu **Farby strachu**, ktorá v tejto edícii vyšla minulý rok. Tentokrát už z povahy žánra fantasy vyplynula potreba menšieho počtu poviedok, a to z jednoduchého dôvodu: fantasy texty sú dlhšie. Rovnako tu nachádzame menší žánrový rozptyl autorov. Ak malo byť v knihe to najlepšie, čo z fantasy na Slovensku vyšlo a vychádza, nemalo by žiadny zmysel načierať mimo scény tohto žánra. Pri horore bol, naopak, tento krok opodstatnený hlavne z toho dôvodu, že autorov špecializovaných na strašidelný žáner je na Slovensku veľmi málo – o čom svedčí aj fakt, že mnohé mená autorov sa opakujú v oboch antológiách, a pokiaľ v budúcnosti budeme uvažovať o antológii slovenskej science fiction, objavia sa tam zasa.

Nepotrebovali sme ani príliš siahť do minulosti, kde by sme za autora fantasy mohli označiť už romantického búrliváka **Janka Kráľa** a za prvého slovenského fantasy hrdinu by sme mohli považovať Kráľovho *divného Janka*. Taktiež by sme sem mohli zaradiť lyrizovanú prózu **Františka Švantnera**, ktorého *Nevesta hôľ* a *Málka* už určité znaky fantasy vykazujú, avšak rozhodli sme sa nechať tieto texty pre iné výberové publikácie.

Najstarším textom, ktorý sme vybrali do **Času hrdinov**, je pravdepodobne prvá „naozajstná slovenská fantasy“, dielo

Jaroslava Lupečku z roku 1988, ktorý zaň ako prvý Slováč (a celkovo druhý autor) získal hlavnú cenu – meč v česko-slovenskej súťaži *O najlepšiu fantasy* a s ním aj rytiersky titul. Mimochodom, v tomto výbere nájdete poviedky ďalších dvoch víťazov a troch nominantov na ocenenie v tejto súťaži – teda Rytierov rádu Fantasy. Z nich dve dámy, **Martina Pilcerová** a **Alexandra Pavelková**, boli nominované dvakrát. Poviedka prvej z nich je ďalšou, ktorú vám z 90. rokov prinášame.

Koncom minulého storočia začínalo písať (väčšinou v Cene Gustáva Reussa a neskôr v časopise Fantázia) viacero autorov, od ktorých vám však predstavujeme oveľa novšie a podľa nášho názoru aj vyzretejšie poviedky. Či už je to víťaz Bagalovej *Poviedky Jozef Girovský*, finalista a porotca tej istej súťaže **Marek Eliáš** či posledný z trojice slovenských autorov príbehov o Barbarovi Conanovi **Rastislav Weber** (ďalší dvaja sú **Červenák** a **Lupečka**). Úspechy na tejto pôde získala aj **Zuska Stožická**, ktorá Slovensko významne reprezentuje v česko-slovenskej *Cene Karla Čapka*. Teší nás poviedka **Michala Spádu**, ktorý po rokoch nečinnosti začal nedávno zase písať a byť pravidelne nominovaný v rôznych súťažiach.

V tejto antológii chýba jeden významný autor slovenskej fantasy, ktorého však oveľa viac charakterizujú jeho romány než poviedky. Je ním **Štefan Konkol**, ktorý prvý v slovenčine vydal fantasy román v dvoch vydaniach. Spoločne s Alexandrou Pavelkovou napísal prvú slovenskú fantasy trilógiu (aj keď v štyroch knihách) a zo sveta svojho románu *Pohrobok* vytvoril náš prvý zdieľaný fantasy svet podporený kvalitnou súťažou. Úspešnou poviedkou z prvého ročníka tejto súťaže sa v našej antológii predstavuje **Soňa Lantajová**, jedna z najčerstvejších významných autoriek žánra. Služobne úplne najmladšou autorkou v tejto knihe je **Marja Holeciová**, ktorá sa presadila v roku 2010 rovnou svojimi románmi – detskými fantasy z cyklu Mariotovi dedičia. Z mladšej generácie sme sem tiež zaradili poviedky **Lucie Droppovej** a **Lívie Hlavačkovej**, ktoré napriek nízkemu veku už tiež preukázali svoje literárne kvality nielen v súťažiach, ale aj v ďalších antológiách a samostatných publikáciách.

Samozrejme, do výberu sa z mnohých dôvodov (väčšinou pre snahu o jeho celistvosť) nedostali viacerí významní predstavitelia našej fantasy – okrem Štefana Konkola napríklad Ondrej Trepáč, Matej Vojtko a ďalší autori nominovaní v ostatných rokoch v Cene Fantázie či autori, ktorí svoje zaujímavé fantasy v tomto časopise vydávali v 90. rokoch. A samozrejme, mnoho autorov, vyhrávacích slovenské súťaže dnes.

Teraz sa už preneste do času hrdinov. Hrdinov príbehov akčných, historických, mestských, dedinských aj humorných. Prajeme príjemnú výpravu.

Martin Králik a Alexandra Pavelková

Juraj Červenák
VIEROZVESTCOVIA

Než sa celkom zotmelo, z volaviek a kačíc upečených na ražni zostali len kosti; v tieňoch na kraji tábora sa o ne ruvali psy. Vladykovia a družinníci si oblizovali prsty, spakruky utierali fúzy, špárali v zuboch a dookola podávali čutory s medovinou a mechy s vínom. Znelo spokojné vzdychanie a grganie, znovu sa pretriasalo, kto sa dnes najlepšie predviedol s lukom či sokolom.

Kocel zapil striedmu večeru hltom vody a vstal.

„Je čas ísť.“

Prekvapene k nemu vzhliadli.

„Nezostaneme tu na noc, pane?“ spýtal sa Straživoj. Kým ostatní účastníci poľovačky boli oblečení len do sukníc a kabátcov, veliteľ kniežacej stráže mal šupinový pancier a pri boku meč.

„Zostaneme,“ odvetil mu bielobradý Chotemír. Oprel dlane o kolená, so zastenaním vstal a zapol si pod krkom sponu plášťa. „Niektorí z nás však ešte majú povinnosti.“

„Tu?“ rozhladol sa Straživoj. Kam oko dohliadlo, rozprestierali sa len močariská a lužné lesy.

„Tu,“ odvrkol Kocel netrzeplivo. „Všetko sa dozvieš cestou.“

Chotemír vykrútil z plátna dve smolné fakle a zapálil ich v ohnisku.

„Páni, nečakajte nás pred polnocou.“

Začudovaný Straživoj si nasadil prilbicu, na ľavé predlaktie nastokol štít, oštepom v pravačke si pomohol vstať a vykročil za kniežaťom a starým vladykom do tmy.

„Vezmi ešte dvoch chlapov,“ prehodil Koceľ cez plece. „Spolahlivých.“

V pravidelných rozstupoch okolo tábora hliadkovali ozbrojenci. Straživoj dvom pokynul. Jeden z nich prevzal od Chotemíra faklu.

„Kam ideme?“ spýtal sa šeptom veliteľa.

„Netuším. Vidí sa mi, že poľovačka bola iba zámienka; v skutočnosti sme sem prišli pre niečo iné.“

Nazdali sa, že ich čaká brodenie bahnom a stojatou močiarinou vodou, no trstím sa vinul chodník. Chotemír ich sebaisto viedol k čiernemu chumáču lesa na obzore. Plameňmi pochodní trepotal vánok, vodné trávy tajuplne ševalili.

Chodník vystriedala drevená lávka. Dosky na viacerých úsekoch svietili čerstvým drevom. Tieto končiny očividne neboli také ľudoprázdné, ako sa Straživoj nazdával.

Suchou nohou vstúpili do lesa. Cestička kľučkovala medzi stromami – brezy, jelše a vrby čoskoro ustúpili dubom a bukom. Porast viditeľne zhustol a fakle sa stali chumáčmi chabého svetla v hrozivej temnote. Chotemír začal našlapovať obozretnejšie a napokon zastal.

„Sme tu.“

Koceľ sa dotkol pozláteného bronzového kríža na prsiach.

„Nemusíš sa báť,“ povedal stavec a prekročil kameňmi vykladajúcu struhu – bola plná popola a vytvárala kruh okolo širokej čistiny. „Starí nie sú ku kresťanom takí nevraživí ako vy k nim.“

Hneď za žlabom Chotemír pokľakol a hlboko sa uklonil. Svetlo jeho fakle vykrojilo z tmy fľakatý obetný kameň a trojicu stmavnutých modiel. Straživoj a jeho druhovia si vymenili pohľady. Vedeli síce, že Chotemír aj napriek krstu naďalej uctieva starých bohov, no vidieť vladyku klaňať sa v odľahlom, skrytom svätobore, z toho naskakovali zimomriavky. Čo ak si bohovia vyžadujú obeť a naporúdzí bude len ich krv?

Chotemír sa nadvihol a posadil na päty.

„Poď,“ pokynul Koceľovi.

„Nemal by som,“ hlesol knieža a palcom prešiel po tepanom Ukrižovanom.

„Hádám sa teraz nezačneš stavať na zadné?“

Vládca Blatnohradu sa obzrel na strážcov. „Buďte v strehu.“

„Ale nerobte paniku, ak zbadáte niečo nezvyčajné,“ doplnil Chotemír.

„Len či k tomu dôjde.“ Kocel s hlbokým nádychom prekročil struhu. Strážcovia sa podvedome nahrbili. Nič sa nestalo – nepukla zem, ani z neba nezletel blesk.

„Sľúbil, že príde,“ opáčil vladyka. „Tretiu noc po splne. Hovoril som s ním priamo tu; cez krvavú obeť, bránou z Černo-bohovho ohňa...“

„Radšej žiadne podrobnosti, starý. Kolkokrát som otcovi vyčítal, keď sa aj po krste zúčastňoval tvojich rituálov. A teraz ja sám... Hospodín, odpusť mi to.“

„To radšej nerob. Kľakať pred starými nemusíš, ale svojho boha na posvätnej pôde nevzývaj.“

Kocel prestúpil z nohy na nohu. „Dokedy vlastne budeme čakať? Nepovedal, kedy presne príde?“

- *Pozri ho, aký nedočkavý!*

Mykli sa, všetci piati, akoby ich naraz uštipli neviditeľné ovady. Družinníci sa prikrčili za štítmí, pozdvihli oštepky.

- *Čudné, keď nás kresťan vyzerá tak dychtivo.*

„Veru čudné.“ Spoza modiel vykročila vysoká postava. Bola strašidelne, jednoliato čierna, no jej hlas aspoň vychádzal z úst a vnikal do mysle ušami. „Zvyčajne sa nás snažia zapudíť od prahov a brán.“

Kocel vypúli oči. Chotemír úctivo sklonil hlavu. „Vitaj, vládca Ohňa.“

„Zdravím ťa, vladyka. Držíš sa?“

„Bohovia sú ku mne milosrdní.“ Chotemír sa osmelil pozdvihnúť facku. Kmitnutie plameňa odhalilo pod kapučnou chudú bledú tvár s výraznými lícnymi kosťami. V rozpustených vlasoch, fúzoch a v brade siahajúcej až po remeň tulca na hrudi sa už krútili prvé sivé pramene.

„Aj k tebe,“ vydýchol vladyka. „Chodíš po zemi dlhšie než ja, no vyzeráš o polovicu mladšie.“

„Ako sa vraví – navonok zdravý, vnútro červivé. Taktiež viem, čo sú to boľavé kľby. Preto ťa prosím, vstaň z tej studenej zeme.“

Chotemír poslúchol a oprášil si kolená. „Takže si prišiel. Dodržal si slovo.“

„Hádam by som nesklamal starého priateľa?“

- *Načo tak vzletne? V týchto dňoch sme radi, že si niekto spomenul. Ľudia už nás nepotrebujú ako voľakedy.*

Na chodníku zacupotali laby. Strážcovia sa zvrtili a museli

stisnúť zuby, aby nevykriekli. V lesnej temnote zažiarili dve ohnivé štrbiny, za nimi sa vynoril obrys mohutného tela. Družinníci sa chytro vyhli čiernej šelme.

„Pri svätom Emerámovi...“ Knieža zaspätkoval až k obetnému kameňu.

„Kocel“, položil mu temný muž ruku na plece. „Je to dávno, čo sme sa videli naposledy.“

Vládca Blatnohradu sa k nemu zvrtol. „Veľmi dávno. Vlastne si to už nepamätám.“

„Ako by si mohol? Keď vás vyhnali z Nitravy, nemal si ani dva roky. S Pribinom som sa potom stretával už len potajme. Nemohol otvorene paktovať so starými mocnosťami. Napokon, z rovnakého dôvodu sme sa dnes stretli na tomto odlahlom mieste, však?“

- *Ako inak? Hanbí sa za to, že žiada o pomoc prízraky minulosti. Ani nás nepozve k táboráku hen za bahniskom, neponúkne pečenou kačacinkou.*

„Nedá sa inak. Som kresťan. Kresťanský vládca. Dlho som odmietal Chotemírovu radu, aby sme proti diabolskej hrozbe použili...“ Kocel zaváhal.

„Diabolské zbrane“, uškrnul sa dlháň a stiahol si kapucňu. „Hovoríme otvorene, knieža. Naše služby potrebuješ, ale nikto nás s tebou nesmie spájať. To chápem. Nič ti nezazlievam a nevyčítam. Práve naopak – prišiel som splatiť dlh.“

„O žiadnom neviem.“

„Pred dvoma rokmi som mal byť nablízku. Mal som v boji stáť po Pribinovom boku. Možno by ešte žil. Zvest o Rastislavovom nájazde nás však zastihla ďaleko na východe. V lesoch za Dneprom sme zápasili s neslýchaným démonom a nestihli sa vrátiť včas. Mrzí ma to.“

Kocel pozrel do čiernych studní mužových očí.

- *Čo tak prejsť konečne k veci?- Hlas im protivne rozochvieval lebky. - O akej diabolskej hrozbe je reč?*

„Avari“, povedal Chotemír.

„Avari?“ zachmúril sa temný muž. „Čo s nimi? Zostali z nich len zbadačené tlupy. Videl som ich na vlastné oči za Tisou. Špinaví, vyhladovaní, chorobami skvárení úbožiaci. Tých pár súcejších slúži Bulharom alebo zbojníči na Svätoplukovej východnej hranici.“

„Títo sú dobre živení a dobre vyzbrojení,“ opáčil Kocel. „Prepadávajú pocestných, drancujú odlahlé osady. Zabíjajú, zotročujú, šíria strach. Trúfnu si dokonca aj na väčšie ozbrojené družiny.“

„Dobre, ale načo si volal mňa? Vyšli trestnú výpravu, nech ich vystopuje a rázne s nimi skoncuje.“

„To sme, samozrejme, skúšali. Má to ale háčik – tá svorka sa vystopovať *nedá*.“

Čierne obočie sa stiahlo k vráskavému koreňu nosa. „Naznačuješ, že ide o prízraky? Jazdu duchov? Raz som takú...“

„Nie. Sú z mäsa a kostí, aj stopy zanechávajú. Aspoň na istom úseku. Potom zrazu zmiznú – akoby vzlietli alebo sa rozplynuli.“

„Nie je v tom nejaký trik? Nevracajú sa po vlastných stopách? Nemiznú na kamenistom povrchu, v korytách riek?“

„Ver mi – zväžili sme všetky možnosti. Nejestvuje prirodzené vysvetlenie. Navyše, je tu ešte jedna zvláštna okolnosť.“

„Aká?“

„Príliš rýchlo prekonávajú priveľké vzdialenosti.“

Čiernoodenec sa zamračil ešte viac.

„Už predtým nám chýry o nájazdoch prichádzali v krátkych odstupoch z rozličných častí kniežatstva,“ ujal sa slova Chotemír.

„Lenže vraveli sme si: Avarské tátoše sú rýchle, uháňajú s vetrom opretek... Kdeže. Bude za tým dačo iné. Pred desiatimi dňami pricválal do Blatnohradu utečenec z juhovýchodu. Hlásil vypálenie dediny pri ústí Drávy do Dunaja. Na druhý deň dorazil posol zo severu, od moravských hraníc, kde vraj Avari vyplienili veľkú osadu. Dali sme si údaje dokopy a vyšlo nám, že medzi prepadnutiami uplynul jediný deň. Takú vzdialenosť zbojníci nemohli prekonať ani na koňoch samotného Striboga.“

„Ako viete, že išlo o tú istú bandu?“

„Veľí jej chlap s tetovaným jastrabom na lebke.“

„Také tetovanie môžu mať mnohí.“

„Náčelníkovi chýbajú dva prsty na ľavačke. A jazdí na grošovanom koni, čo má na zadku škrvnu podobnú vlčej labe...“

„Rozumiem. Dajme tomu, že je vaše podozrenie oprávnené. Gorja? Čo si o tom myslíš?“

- Znie to ako presun trhlinou v priestore. Čo je čertovsky náročné kúzlo, najmä ak treba presunúť väčšie množstvo ľudí, koní, či dokonca otrokov a koristi. Až sa mi nechce veriť, že by nejaký avarský šaman čosi také dokázal.

„Ak aj áno, odkiaľ sa zrazu vzal? Prečo sme mága s takými schopnosťami nevycítili už skôr?“

- *Žeby niekto, koho poznáme?*

„Ktovie.“ Dlháň pozrel na Blatnohradských. „Zájdeme na miesto posledného útoku.“

Chotemírovi očividne odľahlo. „Nie je ďaleko. Pri severnom cípe jazera stála osada...“

„Goryvlad vie o presunoch priestorom a medzi svetmi svoje. Ak takú mágiu použili, určite to vyňučá.“

„Potrebujete posily?“ spýtal sa Kocel.

„Zatiaľ netreba. Nebudeme robiť zbytočný rozruch. Tak si si to predstavoval, nie?“

„Úprimne dúfam, že tú záhadu rozlúsknete. Je načase, aby Blatnohrad vykročil v ústrety novej dobe. Rastislav a Svätopluk poslali do Konštantínopolu žiadosť o biskupa, o kresťanských učiteľov. To je od tých hrdlorezov veľký pokrok. Moje kniežatstvo nesmie zaostávať. Treba sa zbaviť pozostatkov starých temných čias.“

- *Aj my sme pozostatky starých temných čias.*

„Aj nás vykorenia, Gorja,“ usmial sa čiernoodenec krivo. „Predtým ale ešte raz využijú naše schopnosti.“

- *Tak si za to aspoň nechajme dobre zaplatiť.*

„To rozhodne. Knieža? Porozprávajme sa o odmene.“

- *Už rozumiem, prečo je v názve jazera blato,- krútil Goryvlad ňufákom. - Vedel by som navrhnúť aj niečo výstižnejšie. Hnoj, močovka, zdochnutá ryba...*

Rogan sa len uškrnul. Od širej vodnej plochy na juhu sa k pobrežným vrškam valila hmla; akoby sa nejaký jazerný duch načahoval za jazdcom a vlkom, ktorí stúpali po tiahlom úbočí.

- *Vskutku veľkorysý dar od franského kráľa. Dal Pribinovi do državy lán neobrobenej zeme a ešte väčší kus smradlavého močariska.*

„Ale Pribina pustatinu zveľadil,“ namietol Rogan. „Postavil hradisko, zaludnil kraj, vybudoval zo zabudnutej pohraničnej marky naozajstné kniežatstvo. Pozri na ten svah oproti. Nie je to vinica?“

- *To má byť dôkaz pokroku? Vinič?*

„Nemáš dojem, že posledné zmeny vo svete sú prechodom od medoviny k vínu?“

- *Hm. Na tom niečo je.*

„Čo vravíš na Koceľa?“

- *Čo s ním?*

„Urobil na mňa dojem čestného chlapa. Tú vec s vykročením z temnôt do budúcnosti myslel celkom úprimne.“

- *Na druhej strane, neokúňal sa uzavrieť tajnú dohodu s pohanským čarodejníkom a záhrobným besom.*

„To dokazuje jediné – že situáciu považuje za vážnu.“

- *Aj my by sme mali. Sústreď sa.*

„Len tak jastrím. Cítiš to, čo ja?“

- *Samozrejme. Nie je to obyčajný kopec.*

Nechali za sebou riedke stromy na stráni a vystúpili na návršie. Tvorila ho rozľahlá trávnatá plošina, kde-tu posiatá balvanmi či chumáčmi kríkov. Sem údajne viedli stopy útočníkov z vypálenej osady. Sem... a ďalej už nie.

„Staré avarské obetisko?“ nadhodil Rogan, keď došli k veľkej ploche podupanej trávy. Okolo v nepravidelnom kruhu stáli tmavé balvany.

- *Ťažko povedať, či práve avarské. Niečo tu ale určite bolo. Svätynja, šamanské zhromaždisko... Cítim prúdy sily.*

„Nie sú to len zvyšky mágie, použitej na presun?“

- *Toto je prastará moc.* - Goryvlad chodil po kruhu s ňufákom pri zemi. - *Ludia sem už odpradávná prichádzali hovoriť s bohmi. Útroby kopca sú nasiaknuté krvou obetí.*

„Hm. Žeby zbojníci využívali mágiu starých svätyní na otváranie brán v priestore?“

- *Vieš, čo by to znamenalo? Že je s nimi niekto, komu môže schopnosti závidieť nejedno božstvo.*

„Otázka je, či mu môžeme čeliť my dvaja.“

- *Ťažko povedať. Už dávno som neotváral trhliny medzi svetmi. Skúsme zachytiť magickú stopu posledného presunu. Využi silu útrobách kopca.*

„Tiež mi to napadlo.“ Rogan zosadol z koňa.

- *Musíme ho nechať tu.*

„Dáko si poradí.“ Černokňažník potľapkal tátoša po šiji a zvesil zo sedla tulec s lukom a šípami. Napol do luku tetivu, prevesil si

Rogan a Goryvlad pristáli rovno v pahrebe.

S kašlom, prskaním a kliatbami sa snažili pozviechať. Černokňažník švihol mečom, akoby chcel mračno zvráteného popola rozseknúť napoly.

Vzápätí zmeravel.

Asi tri kroky od oltára stál Avar. Pancier z kože pobitej železnými doštičkami, na hlave kalpak s vyhrnutými kožušinovými okrajmi, za pásom sekera, pri boku šabľa, v jednej ruke drevený pohár, v druhej kosť so zvyškami pečeného mäsa. Na tvári nevýslovný úžas.

-*Čo získaš, konské hovno?*

Avar skríkol a zahodil korbieť aj koštiaľ. Biely kvas sa rozstrekol po zemi, ktorú netvorila dlažba ani hlina, lež podupaná tráva. Šabľa vyletela z pošvy. Rogan sa narovnal, no Goryvlad sa už mihol popri ňom dolu z kameňa, odrazil sa od zeme a dopadol na Avara. Muž sa zrútil na chrbát a znovu zavyl – vzápätí mu vlčie čeluste rozdrvili hrdlo.

Černokňažník zoskočil z kameňa. Stál uprostred miestnosti s kruhovým pôdorysom a stenami z hrubých brván. Na podrobnejšie skúmanie nemal čas. Zapichol Krutomor do zeme a chopil sa luku. Ozvalo sa vrznutie a prítmie preťal pruh svetla. Rogan a Gorja sa obzreli. V otvorených vrátach sa črtala silueta druhého Avara. Rogan vyšklbol z tulca šíp. Muž cúvol od dverí a siahol po signálnom rohu pri boku.

-*Chyba, chmuľo, mal si utekať.*

Zadrnčala tetiva. Šíp vyrazil z Avarových pľúc vzduch, ktorý mal rozozvučať roh. Telo sa skydlo na chrbát, vykoplo nohami a znehybnelo.

-*Niežeby ti to bolo pomohlo.*

Černokňažník priložil k tetive druhý šíp.

-*Netreba. Boli len dvaja.*

Rogan sa zhlboka nadýchol, utíšil srdce, rozprestrel vôkol vedomie. Luk nesklonil.

„Je tu ešte niekto. Alebo niečo.“

Goryvlad vystrčil ňufák, akoby vetril.

-*Máš pravdu. Hlas. Akoby útržok vzdialeného volania...*

„Tie modly.“

Po obvodě svätyně stálo dvanásť drevených sôch. Ústa mali rozďavené a vypúlenými očami akoby civeli na obetný kameň.

Rogan vzhliadol do priestoru pod kuželovitou strechou s vetracím otvorom v najvyššom bode. Šero pod krovom pretínalo niekoľko trámov. Z jedného visela hrubá reťaz, hák na jej konci sa hojdal rovno nad oltárom.

„Zápálne obete.“ Černokňažník zaostril zrak na rytiny, ktorými bol masívny blok posiaty. Prevládali obrazce obilných snopov a dobytky. Jeden z býkov stál na zadných a mal ľudské ruky a trup. „Čudné. Velesovi sa neobetuje ohňom.“

- *Ale tamtým asi áno*, - pozoroval Goryvklad modly.

„Čo sú zač?“

- *Viem ja? Čosi je v nich zakliate.*

„Duše? Démoni?“

- *Netuším. Čosi sa snažia povedať, ale slová nerozoznám, nech sa snažím akokoľvek.* - Goryvklad frkol a potriasol hlavou. - *Najprv sa poobzerajme po Avaroch.*

Zamierili ku dverám a vyšli na priedomie. Rogan sa zohol, vytiahol z mŕtveho nepoškodený šíp, zbežne ho očistil a zastokol naspäť do tulca. Keď sa narovnal, zrak mu padol na masívnu býčiu lebku nad vchodom.

„Velesova svätyňa,“ potvrdil svoj predchádzajúci predpoklad. „Už som videl podobnú. Až podozrivo podobnú.“

- *Na Velesture.*

„Presne.“

- *Nuž, toto určite nie je Velestur.*

„A kde teda sme?“

- *Odnieslo nás to na západ, s miernym odklonom na sever. Dobrých sto míľ od Blatného jazera.*

Rogan si zaclonil oči pred popoludňajším slnkom. Svätyňa stála na trávnom kopci. Na západ od nej sa tiahli lesnaté vrchy – až k vzdialenému horizontu, lemovanému končiarimi s večne zasneženými špičkami. „Zbojníci si asi povedali, že v Karantánii ich čaká lepšia korisť.“

- *Raz sme týmito končinami prechádzali, spomínaš?*

„To už je pekných pár rokov. Kdesi medzi tamtými vrchmi sa vinie Jantárová cesta.“

- *Žeby to bol dôvod, prečo si banda odskočila práve sem?*

„To ľahko zistíme,“ povedal černokňažník a zamieril k dvom osedlaným koňom, ktoré nepokojne podupávali pri stene svätyne.

„Určite sa im niečo stalo,“ zašomral Metod popod fúz, keď slnko zhaslo za stromami na západných vrchoch.

„Nekuvikaj,“ zahriakol ho mladší brat, ale tiež si kostnatými prstami prečesal dlhú bradu, čím prejavil narastajúci nepokoj. „Tvoja malovernosť je niekedy zarážajúca. Bohu oddaný muž by sa nemal dívať na veci z horšej stránky. Aspoň nie tak často.“

„Zato ty stále čakáš, že sa všetko na dobré obráti. Akoby si sa za tie roky nepoučil. Pozri, aj kentarchos je nervózny. A on nerobí rozruch len tak pre nič za nič.“

Konštantín sa obzrel. Veliteľ ozbrojencov odcváľal do čela sprievodu a rozdával rozkazy pešiakom. Prikyvovali spoza veľkých štítov, tuhšie zvierali v dlaniach kopije. Dvanásti jazdci v šupinových pancieroch a prilbiciach s konskými chvostami na špičkách sa medzitým rozmiestnili popri vozoch. Do lukov zapretých o strmene napínali tetivy.

Metod zvesil zo sedla svojej kobyly opasok s mečom, prepásal si ním sutanu a tasil spathion. Ostrie bolo na viacerých miestach vyštrbené – majiteľ zjavne nenosil zbraň na ozdabu.

„Pri Všemohúcom, je to nutné?“ prestúpil Konštantín z nohy na nohu.

„A čo chceš robiť? Kľaknúť si a modliť sa za duše tých neborákov?“

„Nevieme, či sú mŕtvi...“

„Nádej je bohumilá vec, braček. Ale nie vtedy, keď si väčšina tunajších vládcov neželá, aby sme dosiahli hranice Moravy.“

V tráve pri ceste hlucho zadupotali kopytá.

„Arménski zvedovia už mali byť naspäť z prieskumu,“ oznámil veliteľ gardy.

„Vieme,“ prikývol Metod. „Čo navrhuješ?“

„Mohol by som poslať ďalšiu hliadku, aby ich pohľadala...“

„Nezmysel,“ zachmúril sa Metod. „Ak je to vôľa Božia, sú nažive a vrátia sa sami. No ak sa im stalo niečo zlé, už im nepomôžeme, len stratíme ďalších mužov.“

„Myslím si to isté.“ Kentarchovi sa očividne uľavilo. Bol síce vojenským veliteľom sprievodu, no musel rešpektovať vôľu Solúnčanov. Spočiatku sa toho obával, avšak opäť sa presvedčil,

že ako synovia význačného dôstojníka a skúsení cestovatelia dokážu uvažovať triezvo, ba neraz priamo vojensky. Prinajmenšom starší z nich. „Nesmieme ďalej trieštiť sily. Muži sú v pohotovosti, oči na stopkách. Navrhujem utáboriť sa. Priamo tu. Vytvoríme vozovú hradbu.“

„Z troch vozov?“

„Medzery zahatáme zátarasami. Pošlem mužov, nech zotnú pár smrekov.“

„Dobrý nápad,“ prisvedčil Metod. „Za každú cenu musíme uchrániť poklady.“

„Rozhodne. Všetko to zlato...“

„Na zlato nezáleží, Nikolaos. Omnoho väčšiu hodnotu majú knihy a ikony.“

„A relikvie svätého Klimenta,“ pripomenul Konštantín.

„Najcennejšie sú vaše životy,“ uzavrel kentarchos. „Ak sa, nedajbože, niečo zomelie, zostaňte v úkrytoch.“

„To sa uvidí,“ prebehol Metod pohľadom čepel meča. „Na predošlých výpravách sme čelili mnohým nebezpečenstvám...“

„Viem. Ale prisahal som samotnému cisárovi, že vás privediem k Moravanom živých a zdravých. Tak žiadne hry na hrdinov. Netreba dokazovať, že nie ste iba dengľaví knihomoli z kláštora.“

Metod sa zamračil nad tými opovážlivými slovami, ale dôstojník už mykol uzdou a popchol koňa k vozom. Rozdal rozkazy vystrašene zízajúcim pohoničom a vyslal niekoľko chlapov so sekerami k lesu.

Kým muži na lúke pri ceste napochytre budovali malý opevnený tábor, Konštantín vytiahol z puzdra na sedle dvakrát prehnutý kočovnícky luk a napol doň tetivu. Na ľavé zápästie si pripol kožený chránič, cez plece prehodil tulec plný šípov.

„Teraz už sa so mnou pomodlíš?“

Metod zmierlivo prikývol, oprel spathion hrotom o zem a pokľakol na jedno koleno.

„*Otiče náš, iže jesi na nebesi, da svetity se ime tvoe, da pridety cesaristvo tvoe...*“

Buchot sekier v smrečine udával modlitbe rytmus. Prvý strom sa s praskotom sklátil na lúku a muži sa ho dali okresávať. Konáre šikmo vedenými údermi odtínali na dve piade od kmeňa, čím ich menili na nebezpečné bodce.

„Pozrite, tam sú!“ skríkol zrazu ktosi.

Konštantín a Metod zdvihli hlavy. Vozataji a vojaci sa prekva-pene obzerali.

Na nízkom trávnom hrebeni severne od tábora sa ukázali štyria jazdci. Hoci večerné zore už pohasli a údolím pozdĺž kúpeckej cesty sa plazili tieň, dali sa rozoznať arménske odevy a postroje.

„Vidíš, braček?“ zaradoval sa Konštantín. „Boh nás vypočul!“

„Len aby,“ zahundral Metod, podoprel sa mečom a vstal. Ani obďaleč stojaci Nikolaos sa netváril presvedčene.

Jazdci na návrší vehementne mávali na sprievod.

„Kamsi nás volajú,“ povedal Konštantín. „Zrejme našli lepšie miesto na nocľah. Preto sa tak zdržali.“

„Tvoja dôverčivosť nepozná hraníc,“ zagánil naňho Metod.

„Hádam si nemyslíš...“

- Na vašom mieste by som veril viac rozumu než očiam.

Ani keby rovno pod nimi pukla zem, nezlakli by sa viac. Zmätene pátrali zrakmi po zdroji toho hlasu. Chlapi pod lesom sa varovne rozkričali.

„Všetci svätí, čo sa to tam...“ hlesol Konštantín.

Muži dvíhali širočiny a pospiatky ustupovali od zoťatého smreku. Zhrozené pohľady upierali do šera medzi stromami.

„Do zbrane!“ Nikolaos vyskočil na koňa a schmatol kopiju.

„Obranné postavenie! Rýchlo!“

„Hospodin,“ zachripel Metod. „Vidíš to, braček?“

Konštantín mal vďaka rokom stráveným nad knihami a zvitkami slabší zrak, nuž musel prižmúriť oči.

Vzápätí sa mu zmraštená tvár vyrovnala, obočie vybehlo vysoko na lysé čelo.

Zo smrečiny sa ako zhmotnený súmračný tieň vynoril jazdec – celý v čiernom, tmavovlasý, tmavobradý. Za ním zbadali ďalšiu ponurú siluetu, štvornohú a robustnú. Zostala však skrčená na kraji porastu, takže sa nedalo rozoznať, čo je to za zvera.

„Démoni!“ vyhrkol Konštantín a rýchlo sa prežehnal, dobre že sa nepichol šípom, ktorý práve vytiahol z tulca. „Pohanskí diabli!“ Rozochvene priložil strelu k tetive.

Metod švihol pohľadom k pahorku na severe. Štyria jazdci prestali mávať. Chvíľu sa nehybne dívali do údolia, potom obrátili kone a zmizli za hrebeňom.

„Čo to má znamenať?“ zavrčal a pozrel naspäť k lesu.

Čiernoodencov kôň sa krokom blížil k táboru. Muži so sekerami vbehli medzi vozy. Kopijníci za nimi zrazili štíty, zahatali medzery medzi vozmi. Nikolaos dal znamenie lukostrelcovi po svojom boku. Zadrnčala tetiva. Šíp sa zapichol do zeme tesne pred hnedákom. Jazdec pritiahol uzdu.

„Neprišli sme so zlými úmyslami.“ Hoci nezvýšil hlas, počuli ho celkom zreteľne. „Viac sa bojte tamtých,“ kývol hlavou na sever. „Zabili vašich zvedov a prezliekli sa za nich, aby vás vlákali do pasce. Za tým vrškom striehnu zo tri tucty avarských lúpežníkov. Sú po zuby ozbrojení.“

„Neveríme ti ani slovo, Satanáš!“ bodol kentarchos kopijou do vzduchu. „Prac sa, odkiaľ si prišiel! A odkáž svojim kumpánom, že si vyhliadli zlé korisť. Mám tu jednotku najlepšie vycvičených cisárskych vojakov. Poradia si aj s trojnásobnou presilou.“

„Nie sú to moji kumpáni,“ opáčil neznámy.

Nikolaos opäť pokynul pobočníkovi. Pred hnedáka sa zapichol druhý varovný šíp. Aj Konštantín pozdvihol luk a zamieril ponad hlavy kopijníkov. Na ruke natahujúcej tetivu mu však spočinula pevná dlaň. Obzrel sa. Metod pokrútil hlavou a so zamysleným výrazom vykročil k vozu, čo chránil tábor od lesa.

„Nechajte ma s ním prehovoriť!“

„Radšej sa neukazuj, pane,“ obrátil sa k nemu Nikolaos. „Čo ak...“

„Viem, čo robím,“ odsekol Metod, vyliezol na oje voza a ponad šík pešiakov pozrel na jazdca.

„Čo si zač?“

„Slúžim blatnohradskému kniežaťu Kocel'ovi.“

„To je vraj dobrý kresťan a vzdelaný muž. Lenže má zväzky s Frankami, čo ho radí k našim odporcom.“

„O tom nič neviem. Netušim, kto ste a čo vás sem privádza, a je mi to jedno. Kocel' nás poslal vystopovať lúpežníkov.“

„Tvoj spoločník... čo je to za zviera?“

„Vlk.“

„Jakživ som takého veľkého vlka nevidel.“

„To asi nikto.“

„Je to démon?“

„Ďalšia vec, na ktorej teraz nezáleží...“